

Изм. № 05-02-52 / 29.08.2013г.

ДО

Г-Н ХАСАН АДЕМОВ

МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА
ПОЛИТИКА

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Проект на СТРАТЕГИЯ ПО ЗАЕТОСТТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 2013 - 2020 г.
(вариант 23.08.2013)

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АДЕМОВ,

С настоящото БСК изразява следните позиции по предоставения проект на Стратегия по заетостта:

1. Представеният проект е подобрен спрямо предходната версия, по която БСК представи свое становище (Изм. № 05-02-52/05.06.2013г.). Същевременно, с някои изключения в отделните раздели, стратегията остава по същество вътрешно ведомствен документ. Почти изцяло остават неотразени секторните и регионални аспекти, приоритети и ресурси за генериране на заетост. Безработицата и генерирането на нови работни места, вкл. необходимите ресурси са преди всичко регионален и секторен (браншов) проблем. Стратегията следва да рамкира потенциала, приноса, целите и ресурсите за създаване на нови, вкл. субсидирани еквивалентни работни места до 2020г. на:

- общата макроикономическа политика (модел на дългосрочен растеж, основан на експортна и инвестиционна експанзия, подобрена факторната производителност, създаване на условия за заетост на огромния контингент от нискообразовани и неквалифицирани лица и повишаване на доходите и потреблението);
- промени в секторните политики, в т.ч. селското стопанство, туристическа индустрия, транспорт, високотехнологични производства, ИКТ и др.;
- политиките за регионално развитие, икономическо и социално сближаване;
- основните оперативни програми (транспорт, регионално развитие, околна среда, развитие на човешките ресурси и др.) на мерките по НПДЗ и ЗНЗ.

2. Следва да се преоцени възможността чрез копиране на следваните до този момент политики да бъде достигната изключително амбициозната и вероятно нереалистична национална цел за коефициент на заетост от 76% през 2020г. Допълнително следва да се отчете конфликтът с другите национални политики и цели, които ще окажат негативен ефект върху заетостта, вкл. за намаляване на емисиите на парникови газове (виж по-долу). На основата на наличните демографски прогнози и очакваните промени в броя на населението в икономически активна възраст, националната цел за заетост от 76% към 2020г. следва да бъде представена като създадени нови еквивалентни работни места. Те следва да бъдат фазиращи по години до 2020г. и декомпозирани по основни секторни политики и региони.

3. На основата на анализ на досегашно изпълнение на ОП РЧР следва да се преценят възможностите за генериране на бъдеща заетост чрез субсидирани работни места. До този момент, изпълняваните мерки чрез НПДЗ и ОП РЧР имат изключително ограничен пряк ефект върху заетостта от 58 хил. работни места (стр. 54), които представляват вероятно не повече от 20 хил. еквивалентни работни места при над 750 хил. безработни и обезкуражени лица. В тази връзка предвидените над 3 млрд. лв. за изпълнение на Националната стратегия за заетост до

2020г. следва да включи ясен ангажимент за генериране на пряка (в т.ч. субсидирана) заетост, изразена в брой еквивалентни работни места.

Допълнително следва да се идентифицират свободният потенциален ресурс за генериране на работни места – наличен поземлен фонд, финансови трансфери и насърчаване на инвестициите от българската емиграция, оползотворяване на интелекта, пренасяне на технологичен управленски опит, хвърляне на „мост“ към икономиките на приемните страни и др.

4. Предложените показатели за измерване на напредъка при изпълнение на стратегията по заетост (стр. 49) следва да бъдат допълнени с посочване на техните референтни стойности за периода 2007-2012 г. с цел сравняване на постигнатите резултати през 2014-2020 г. Показателите за активна политика и интеграция на пазара на труда следва да бъдат допълнени със създадени еквивалентни работни места (осем часова целогодишна заетост) чрез субсидирана заетост по ЗНЗ, НПДЗ, ОП РЧР и други мерки и програми.

5. Задачите и приоритетите по актуализираната стратегия по заетостта, посочени в Таблица 4 (стр. 47), следва да отразяват огледално броя и наименованията от съответните подраздели на документа (Част III. Задачи по основни приоритети за повишаване на заетостта в условия на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж).

6. Следва да се обмисли възможността за:

- обединяване на многобройните национални стратегически документи, близки по характер и мерки за въздействие, пряко свързани със заетостта (стр. 34, 48, т. 4.2);
- допълнително укрепване на многобройните институции с близки и дублиращи се функции (напр. АСП, АХУ, АЗД и др.). В тази връзка следва да се допълни и текстът на т. 3.3.8 (стр. 42), като се предвидят и съответни промени в законодателството.

7. Стратегията следва да бъде допълнена с нов подраздел 3.3.9 (стр. 45), рамкиращ необходимите кардинални промени в изключително тромавото, усложнено и негъвкаво трудовото законодателство, за създаване на необходимите правни условия постигане на обрат в заетостта. Следва да се обмисли необходимостта от разработване и приемане на нови Кодекс на труда и Закон за насърчаване на заетостта. Отбелязваме, че БСК представи предложения за промени в трудовото и осигурително законодателство, за насърчаване на гъвкавостта, повишаване на заетостта и мобилността на работна сила (Ваш № 61-100/03.06.2013г.).

8. Във връзка с подобряване на качеството и ефективността на образованието и обучението и релацията образование/обучение – изисквания на пазара и работните места, БСК многократно е предлагала изграждането на Е-регистър и персонален профил на всички български граждани, отразяващ пригодността за заетост, образователния и квалификационен статус, придобит за сметка на бюджетно финансиране (виж също стр. 26 на проекта на стратегия). Наложително е включване на допълнителни реквизити за място на работата, като основен елемент на трудовото правоотношение в уведомленията при сключване на трудовите договори по Наредба 5 на МТСП или в декларациите обр. 1 и 6 за осигурените лица към НОИ/НАП, вкл. чрез тяхното обединяване. Чрез допълване на приложимото законодателство, образователните институции следва да бъдат задължени да дигитализират данните за образователния и квалификационен статус на всички български граждани в работоспособна възраст при осигуряване на съответен преходен период и ресурси. Следва да:

- бъде предприета незабавна подготовка за информационното обезпечаване на националните политики и приетите амбициозни цели за заетост и подобряване на качеството на образованието и противодействие на нарастващия риск от разширяваща се бедност за големи социални групи;
- се осигури ясна законова регламентация на т.нар. дуална система, условията за чиракуване и въвеждане на т.нар. „пътеки“ за младите хора с ниско образование и без квалификация, ранноотпаднали от образователната система, младежи от домовете за отглеждане и възпитаване на деца и други уязвими групи на пазара на труда;
- се обмисли преразглеждането на критериите за атестиране на съществуващите над 53 акредитирани висши училища, въвеждането на допълнителни степени (йерархия) за резултатност, обезпечавачи минимално равнище на „единици резултати от учене“ (стр. 20), вкл. от гл. т. наличие на капацитет за интензивна научно изследователска и

развойна дейност и постигане на резултати, разпознаваеми от международната научна общност, бизнеса и инвеститорите.

9. Отново предлагаме да отпаднат препоръките в раздела за политиката по доходите за стимулиране на заетостта (стр. 31) - „за договаряне на минимални основни работни заплати по икономически дейности и квалификационни групи професии“ и „прилагането чрез бипартитно споразумение на препоръчителен индекс за нарастване на работните заплати в реалния сектор на национално ниво“. КТД на браншово и фирмено ниво осигуряват необходимата свобода за актуализация на трудовите възнаграждения, като се отчитат промените в икономическите условия, ръста на цените и производителността на труда.

10. По отношение на субсидираните т.нар. „зелени работни места“ БСК е представила негативно становище по промените на Закона за насърчаване на заетостта, отразяващо позициите на най-представителната организация на европейския бизнес – BUSSINESSEUROPE. Налице са неясни определения и класификация на т.нар. „зелени работни места“ и „зелени икономически сектори и дейности“ – нерешен проблем, както в рамките на ЕС, така и от МОТ. Предвижда се паралелна, дублираща се държавна помощ и насърчителни мерки - финансиране на капиталови инвестиции със средства на ЕС, преференциални изкупни цени за ВЕИ, субсидирани работни места при спорни правила и липса на концептуална яснота за крайния ефект на упражняваните политики.

11. Следва да се отчете специфичната ситуация, в която се намира българската промишленост и енергетика спрямо обвързващите условия и национални цели по стратегията „Климат и енергетика“ на ЕС до 2020 г. (стр. 39). Налице е очевиден конфликт между националните цели за заетост и за ограничаване на климатичните промени. При цел за съкращаване на емисиите на парникови газове през 2020 г. спрямо 1990 г., за ЕС - 28 от 20%, ограниченията за България доближават 50% за референтна година по Протокола от Киото (1988 г.). Това поставя нашата страна на първо място в целия свят с най-високи ограничения за емисии на парникови газове с всички произтичащи последствия за заетостта, енергетиката, тежката промишленост, както и възможността за достигане на средноевропейските равнища на производство и потребление в обозрима перспектива. Беше възприет безкритично т.нар. модел PRIMES за прогнозиране на макроикономическото развитие, енергийното потребление и емисиите на парниковите газове в националната енергийна стратегия (2012 г.), както и при определяне на националните цели за емисии на парникови газове, за енергийна ефективност и интензивност. Това вече оказва значително негативно въздействие върху равнището на цените, интереса на чуждите инвеститори и оператори в енергийно интензивните отрасли, заетостта и съхранява т.нар. енергийна бедност. Най-значимите сектори на преработващата промишленост са под заплахата за изтичане на въглерод - заплащане на квоти за емисии на CO₂, без това да допринесе до подобряването на конкурентоспособността им и до повишаване на произведената продукция.

При възприемане на отправените предложения БСК изразява готовност за съдействие при актуализиране на проекта на национална стратегия за заетост до 2020 г., за спешно внасяне за обсъждане в НСТС като част от процедурата за съгласуване на проектите на договор за партньорство и оперативни програми за новия програмен период.

С УВАЖЕНИЕ,

БОЖИДАР ДАНЕВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ПРЕДСЕДАТЕЛ